VERBATIM URGENT SPECIAL COUNCIL MEETING: 12 DECEMBER 2024

01		**OPENING AND WELCOMING** **RB01/12-12-2024**	
1	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Is Richard al in? B. Welkom almal. Kan ons net vir 'n oomblik stilte handhaaf. Dankie. C. My agenda mis nou 'n paar papiere. D. Hierdie is an Urgent Special Council Meeting which was the intention only, to have an In-Committee item and then, daar het toe 'n paar ander toevoegings bygekom deur Administrasie. E. Riaan het jy 'n agenda blad by jou? Die 1 wat ek het? (inaudible). Dis die 1 wat ek gekry het, maar dis nie die hele blad nie.
A		**VERSKONINGS**	A. Ons het geen verskonings nie. B. Is Jessica... wie neem die band?
B	Cllr. W Farmer		A. Speaker, ek het glad nie 'n agenda gekry nie. B. Waar is Alice nou? En Jessica.
C	Acting Municipal Manager: Mr. R De Ridder		A. Alice het seker net gou die ander papiere gaan haal.
D	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Vra jy gou vir Alice of Jessica hier is.

2	Manager Administration and Legal Services: Mrs A Wilton		A. Ek sal minutes vat.
03		**OFFICIAL STATEMENTS AND COMMUNICATION BY THE SPEAKER** **RB03/12-12-2024**	
3	Speaker: Cllr. J Hayes		Goed, dis 'n Spesiale Raadsvergadering ons het nie 'n special deputations nie ons het ook nie 'n special communication by the Speaker or the Mayor nie en ons het ook nie content vir die Municipal Manager nie.
3.1		**RESIGNATION OF PR COUNCILLOR: L VENTER** **RB3.1/12-12-2024**	
4	Speaker: Cllr. J Hayes		A. So, ons gaan onmiddellik oor na die items van die dag. Content item 3. B. Het ons nou klaar gesê is nie daar nie, behalwe ons het die Resignation van die PR Councillor, Venter. C. Het julle dit gekry? Joseph het jy dit gekry?

5	Councillor: W Farmer		A. Ja, dankie.
3.2		**REPLACEMENT OF THE DEMOCRATIC ALLIANCE PR COUNCILLOR OF CEDERBERG MUNICIPALITY** **RB3.2/12-12-2024**	
6	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Het julle almal hierdie dokument ontvang? B. Goed. Dan het ons die Raadslid, vir Joos Engelbrecht hier vandag. Hy en Raadslid Venter is 'n ruiling vanaf Distrik. Hy is ook 'n Cederberg Streeksraadslid en hy word vandag ingelyf. C. Waars Alice nou? D. Joos baie welkom hier. Sorry nou vir die grappie; hulle se as 'n mens dood gaan dan gaan jy terug na waar jy vandaan gekom het. As mense oud word gaan hulle terug na daar waar hulle groot geword het. Ek hoop nou nie dit is so in daai opmerking nie. E. Alice gaan jy vir ons die induksie doen? F. Joos jy kan maar na vore kom. Die Bybeltjie is weg.
7	Manager Administration and Legal Services: Mrs A Wilton		A. Ons het Bybels op ons fone speaker.

8	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Nou maar doen dit so. B. Joos het jy jou papier saamgebring? C. Alice?
9	Councillor: J Engelbrecht		A. Ek sweer dat ek getrou sal wees aan die Republiek van Suid-Afrika en gehoorsaamheid, respek sal toon en die Konstitusie en alle ander wette van die Republiek van Suid-Afrika sal handhaaf en ek belowe plegtig om my funksies en verantwoordelikhede getrou na te kom na die beste van my vermoë as Raadslid van die Munisipaliteit Cederberg. So help my God.
10	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Baie geluk en baie welkom. (*gallery applauded)* B. Die MM sê nou Jessica het verskoning gevra om die vergadering by te woon.
11	Manager Administration and Legal Services: Mrs A Wilton		A. Ek is Jessica:
12	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Is jy Jessica?
13	Manager Administration and Legal Services: Mrs A Wilton		A. Ja

07		**MATTERS FOR CONSIDERATION**	
14	Speaker: Cllr. J Hayes		Dan gaan ons oor na item 7. Matters for Consideration.
7.2		**URGENT MATTERS SUBMITTED BY THE MUNICIPAL MANAGER** **RB7.2/12-12-2024**	
15	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Dis nou die Urgent Matters submitted by the Administration.
7.2.1		**THE AMENDMENT TO THE CONTRACT OF SKY METRO EQUIPMENT** **RB7.2.1/12-12-2024**	
16	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Dis nou 7.2.1. The Amendment to the contract of sky metro equipment. B. MM, is dit jou item?
17	Acting Municipal Manager: Mr. R De Ridder		A. Actually dit is Alice s'n.
18	Speaker: Cllr. J Hayes		B. Jy kan voortgaan.
19	Manager Administration and Legal Services: Mrs A Wilton		A. Thank you, Speaker. B. There is certain legalities that was a problem during the procurement process and the procurement process took longer. We started in September of this year and we unfortunately have had to extend the date also now; to early January because of technicalities.

			C. So I'm asking a 116 so that we can regularise the payments which must be made to sky metro. At this stage council cannot be without any printers. D. Therefore, i ask for a month-to-month basis. We anticipate that we can make an award in January 2025.
20	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Thank you. Any questions?
21	Councillor: J Van Heerden		A. Speaker, I just want to get clarity. B. The contract is ending on 31 December 2024. Now, this request is for extension on a monthly basis. The current contract stipulates an increase every year. So what is the scenario going to be from the 1st of January pertaining increases. That's my 1 question; and C. The 2nd question is… some of the documentation that was attached, was only signed by the municipality and not by another party. Is that okay like that? D. I just want to get peace of mind. Thank you.
22	Manager Administration and Legal Services: Mrs A Wilton		A. We are negotiating that they will get to provide the services at the same rate. The escalation date for the municipality is 01 July. So, if you in January will, then those rates still apply. So, the escalation date in terms of the tender document is 01 July. So there wont be any escalation. Provision of the services will be

			at exactly the same rate.
23	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Tevrede Raadslid? B. Kan ek … the recommendation is: 1) *That Council considers the reasons for the proposed amendment to Contract, provided herein.* 2) *That Council approve the extension of contract on a month to month basis, due to urgency.* C. Can i get a proposer please? D. Councillor van Heerden
24	Councillor: W Farmer		A. Speaker i want to ask a question. B. The reason for our extension is that we didn't do the necessary supply chain processes. What was the reason for this thing in the pack. The reason that they did not procure in time or meet the supply chain processes in time... After the security company (inaudible) they closed it after the Bec/Bac was done and the appointment was done. Why of the security company (inaudible). You create something in a person's mind that (inaudible) in this thing can just..
25	Speaker: Cllr. J Hayes		C. Alice can you answer?
26	Manager Administration and Legal Services:		A. The problem was Councillor, that we included other specifications; that there

	Mrs A Wilton		are certain printers that wasn't previously serviced by sky metro. B. We want the new service provider than to service those printers which belongs to Cederberg municipality and then we had to locate those printers. So we started already in September. We thought that we would be in time, but because the requests kept on coming in, we had to amend the tender document all the time and then there was legal technicalities which then leads to the extension.
27	Speaker: Cllr. J Hayes		A. So, okay… I have a proposer, I need a second. B. Who is going to second the motion? C. Cllr. Blaauw, thank you. D. Is there any counter proposals? None. E. Can i take that as a unanimous proposal then? F. Jessica, in your absence, thank you. G. We take note of that. So the motion is approved.
7.2.2		**MEMORANDUM OF UNDERSTANDING WITH WEST COAST DISTRICT MUNICIPALITY DIRE SERVICES** **RB7.2.2/12-12-2024**	
28	Speaker: Cllr. J Hayes		A. 7.2.2 Is a MEMORANDUM OF UNDERSTANDING WITH WEST COAST DISTRICT MUNICIPALITY FIRE

			SERVICES. B. Director Corporate and Community Services.
29	Acting Municipal Manager: Mr. R De Ridder		A. Richard is veronderstel om item in te dra.
30	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Mnr. Meyer kan jy ons hoor?
31	Manager Protection Services and Community Safety: Mr. R Meyer		A. Speaker, ek kan jou hoor, dankie
32	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Het jy jou dokumentasie by jou om vir ons die item in te dra?
33	Manager Protection Services and Community Safety: Mr. R Meyer		A. Raadslid, my laptop is af en ek is op my foon. B. Ek het daardeur gewerk en tussen my en mev Alice het ons daai dokumente gedoen so ek kan deur dit gaan… of ek kan dat sy daardeur gaan waar sy dit het en dan kan ek net beaam. C. Op hierdie stadium, die kontrak of die MOU wat ons dan met die Distrik wil doen wat 'n basiese riglyn is vir ons en hulle en dan ook die item wat ons gebring het wat daar net 'n verandering aan die voorstelle moet kom, dat ons as 'n munisipaliteit die diens hou en dan ook met hulle sal ooreenstem of dan met hulle gaan praat en sodat ons kan saam op dieselfde bladsy kan wees wanneer dit kom by die MOU en dan ook dat ons hulle sal versoek, met die MM se toestemming en dan myself as Manager, *as and when required* as ons

			nodig het om hulle in te bring. D. Op hierdie stadium lewer ons die diens in self. Dit is net hier of daar waar of wanneer hulle die Distrik vra om hier te kom help wanneer daar ‘n veldbrand is wat dan natuurlik hulle sn is om veldbrande te kom doen, maar wanneer ons dit op ons eie doen dan sit ons dit uit behalwe as dit dan nou groter raak as wat ons kapasiteit het. Dan hoef ons hulle nie vir elke brand wat uitgaan hoef te betaal nie en dan kan ons ook vir ander dienste soos om besighede te inspekteer dan kan dit ook deel wees van die program of deel van ons program word sodat ons darem ook dan so bietjie van die tariffs en die goed van revenue enhancement ook kan help met dit. E. So Speaker ek weet nie of ek dan nou vir Alice kan vra om net daardeur te gaan nie, maar ongelukkig kan ek nou nie daar inlog om daai papiere te sien nie, maar ons het altwee gesit oor die inhoud van dit wat submit is.
34	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Baie dankie. B. Ons almal het die dokument voor ons, ons het die *Memorandum of Understanding* voor ons en die recommendation. C. Is daar enigeen wat ‘n vraag wil gevra het rondom dit? D. Geen vrae nie? E. Goed. Die recommendat is:

			F. Council resolved: 1) That council made a decision to retain fire services; 2) That council mandates the Municipal Manager to negotiate and sign said agreement attached as annexure b. 3) That the Municipal Manager/Manager : Public Safety be mandated to perform all functions related and ancillary to the implementation of the council decision. 4) That the Municipal Manager/Manager : Public Safety provide regular report back on the implementation of said council resolutions. G. Can i get anyone to approve that? H. Cllr. Blaauw. I. A second? Anyone to second? J. Councillor Scheepers. K. Thank you and welcome back. L. The motion is then approved. M. Thank you very much.
7.2.3		**COMMUNICATION BY THE MUNICIPAL MANAGER: FREE ACCESS TO CITIZENS AT**	

		CLANWILLIAM DAM RESORT: 01 JANUARY 2025 **RB7.2.3/12-12-2024**	
35	Speaker: Cllr. J Hayes		A. MM, was there another motion or not?
36	Acting Municipal Manager: Mr. R De Ridder		A. No, but just communication to Council
37	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Ok, so the MM requested to just make a statement
38	Acting Municipal Manager: Mr. R De Ridder		A. So, i had a request from the community of Clanwilliam, or some of the members of Clanwilliam to make Clanwilliam dam resort available, free of charge on the 1st of January. B. Ek het my woord gegee dat ek dit Raad toe sal bring. So ek lê dit voor die raad, dit is die Raad se besluit en nie die Administrasie se besluit nie. Ek kan nie van die Administrasie se kant af daardie besluit neem nie, so dit kom basies daarop neer dat die dag besoekers op die 1ste Januarie dan nou vry toegang het tot die oord. C. Daar is 'n paar implikasies wat die Raad in gedagte moet hou. Ons is redelik beperk met ons veiligheidspersoneel. Daar is 'n risiko verbonde aan die gebruik van die dam, want ons weet ook nie op hierdie stadium hoeveel mense daar gaan wees nie… so dit kan 10 mense wees of dit kan 100 mense wees. D. Dis moeilik om te besluit, maar die besluit is by die Raad.

			E. Dit kan 'n 'gesture of goodwill' wees teenoor die gemeenskap, so mens moet dit in gedagte hou, maar daar kan ook negatiewe implikasies wees. F. Dis basies al Speaker, baie dankie.
39	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Raadslid?
40	Councillor: W Farmer		A. Ek wil voorstel dat ons so 'n voorstel moet aanvaar net vir die dag vir Clanwilliam (inaudible)
41	Councillor: M Heins		A. Ek wil net aansluit by Raadslid Farmer dat ons die voorstel sekondeer met die voorwaarde dat ons die nodige kapasiteit byvoeg by die oord veral omdat ons mos weet wat in die week gebeur het ook, maar ook aan ons kant dat ons die fasiliteite skoon en netjies sal hou, want daar sal 'n toeloop van mense wees. B. Ek sekondeer dan die voorstel van Rdl. Farmer, dankie.
42	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Raadslid Mouton?
43	Councillor: A Mouton		A. Ek wil ook graag net aanhaal wat Raadslid Heins gesê het, ons moet kyk na ons *safety aspects* op kapasiteit. Veral life savers en sekuriteit vir die dag, want daar gaan 'n toestroom van mense wees en ons weet Clanwilliam is maar 'n warme dorpie; sodat ons genoeg mense in plek het as daar *crowds* is en dat ons ook net beheer het oor die *crowds*. Dankie.

44	Acting Municipal Manager: Mr. R De Ridder		A. Ons het vir Alice hier, so as sy miskien net kan vinnig dink oor die wetlike implikasies of ons onsself kan vrywaar, twyfel ek. B. Ek hou van die *gesture of goodwill* teenoor die gemeenskap, maar dan moet die Raad net bewus wees daar gaan ekstra kostes daaraan verbonde wees, want ek sal moet ekstra veiligheidspersoneel daar het; ek sal moet met die NSRI onderhandel om dan genoegsame *life guards* daar te hê. C. Dan die ander implikasie is net, daar gaan mos nou ander kampeerders wees, mense wat die chalets ens. vooraf bespreek het en bewoon op daai tyd. So ons sal moet duidelike perke plaas en miskien areas afbaken sodat daardie dag, die mense se privaatheid nie ingeperk word nie. D. So daar is bietjie komplikasies, maar as die Raad dit goedkeur dan sal ons van administrasie se kant af die nodige reëlings probeer tref en veiligheidsmaatreëls in plek kry en dan miskien maar nou net kyk na die operasionele implikasies daarvan vir die ander vakansiegangers in die oord.
45	Speaker: Cllr. J Hayes		A. MM, dis nou ‘n moeilike ene daai. B. Mayor het jy ‘n inset om te lewer?
46	Executive Mayor: Cllr. R Richards		A. My comments is about the liability issues. The resort has a, i’m assuming, a human capacity limit. It’s a resort for 200 people or 500 people… en as daar nou 200 is dan moet ons mos nou die hekke

			toemaak. Jy kan nou nie 1000 mense inkry en die plek is net geskik vir 200 mense nie. Dis mos nou irresponsible om dit te doen. B. So, we need to, in principle it is a wonderful gesture, but the practicality is something else. Hoe sê jy vir 1000 mense jy kan nie inkom nie. Dis die risko.
47	Acting Municipal Manager: Mr. R De Ridder		A. Speaker as ek vinnig kan inkom daar. B. Eintlik moes die Manager, of ons het nie meer 'n Manager Resorts nie. Ons kan seker bepaal wat die kapasiteit van die oord is en in terme van dagbesoekers ook en die Raad kan dan oorweeg om te sê ons plaas 'n beperking op die hoeveelheid mense wat ons gaan toelaat vir daardie dag as hulle besluit hulle wil voortgaan daarmee. So ek dink dis seker nie onmoontlik om dit te bepaal nie so ons kan terug gaan in die rekords en by die nodige mense uitvind wat is die kapasiteit. C. So ons kan dit deelmaak van die goedkeuring as die Raad besluit hulle wil goedkeur. D. Alice as jy net 'n nota kan maak dat kan ons met die nodige mense gesels en kyk of ons daardie berekening kan doen. E. Dit kan 'n ongelukkigheid teenoor die publiek veroorsaak waar mense dalk te laat daar aankom en die kapasiteit is nou nie daar nie. Ek dink die persone wat die versoek gerig het moet dit maar net in ag neem.

			F. Ons kan nie onverantwoordelik wees en net vrye toegang vir die hele Clanwilliam gee op 1 slag nie. Dit gaan chaos wees en die wetlike implikasies, die liabilities wat die Raad gaan hê, gaan net te veel wees. So hou dit maar net in gedagte asb.
48	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Goed, baie dankie. B. Dis 'n baie moeilike keuse en ek dink nie dis die Raad se besluit nie. Ek dink dis die Administrasie se besluit of hulle dit kan of nie kan doen nie. So ons moet net besluit oor die tarief en Administrasie moet besluit of hulle dit kan doen of nie kan doen nie. C. Raadslid Van Heerden?
49	Councillor: J Van Heerden		A. Speaker, ek verskil ietwat van jou, want as daar iemand gaan verdrink of daar gaan probleme wees gaan ons Raad verantwoordelik gehou word, nie Administrasie nie.
50	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Dit is reg, maar ons verstaan nie mekaar nie. B. Dit is die Administrasie se besluit of hulle die kapasiteit het om ekstra lewensredders daar te hê, om ekstra veilighied daar te hê, om die ekstra geriewe om privaatheid daar te hê.
51	Councillor: W Farmer		A. Speaker, point of order. B. Council must take a decision. Daar was 'n proposal en daar was 'n seconder. You need to ask is there a counter proposal or not. C. The implementation of the decision still lies with the

			Administration. So the Administration must sort all the other stuff out. D. Council must take an in-principle decision to say yes, we are going to allow that or we are not going to allow that. E. So if there is not a counter proposal we mandate the Administration to make sure that this thing happens and how it happens.
52	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Jys reg Raadslid. B. Die probleem is as die Administrasie vir ons adviseer en sê dat hulle dit nie kan doen nie dan weet ons dat hulle dit nie kan doen nie. Dis...
53	Councillor: W Farmer		A. Speaker again, point of order. B. You are talking for the Administration. C. Administration must go back and see how they can implement the decision taken by Council. If they can't, they must come back to the speaker and say they can't and then we can do that Round Robin thing again.
54	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Raadslid Heins?
55	Councillor: M Heins		A. Speaker, ek dink as ons kan planne gemaak het vir Lambertsbaai dan kan ons planne maak vir Clanwilliam ook. Baie dankie.

56	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Goed, Kan ons ‘n voorsteller kry? B. Voorsteller, definieer jou voorstel asb.
57	Councillor: W Farmer		A. Dat ons dit toelaat dat die mense in Clanwilliam op die 1ste Januarie 2025 verniet laat ingaan by die dam.
58	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Goed. ‘n Sekondant? B. Rdl. Heins. C. Enige teenvoorstelle? D. Geen teenvoorstelle.
59	Councillor: M Heins		A. Speaker ek dink ons moet net byvoeg dat die Administrasie die nodige kapasiteit moet byvoeg asb., soos voorheen genoem.
60	Speaker: Cllr. J Hayes		A. So, dankie die voorstel is dan so aanvaar dat die Administrasie sal dan...
61	Acting Municipal Manager: Mr. R De Ridder		A. So met ander woorde laat ons kan kyk of dit werkbaar is en wat die implikasies daarvan ...
62	Councillor: W Farmer		A. Point of order. B. They must go and implerment. If they can’t implment that, then they must contact the Speaker and the Speaker can do a Round Robin as well. C. They must implement within the parameters of the law.

63	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Dis reg Raadslid. Administrasie sal dit verder hanteer, dankie.
64		**IN-COMMITTEE: CLACKSON POWER – SETTLEMENT AGREEMENT RB7.1.1/12-12-2024**	
65	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Dan het ons 'n item vir in-komitee vergadering. In die verlede was dit 'n debat. Die rede vir item vir in-komitee, in die verlede was dit 'n debat gewees om... B. Wat is die definisie van in-komitee en nie in-komitee nie en die rede vir in-komitee van hierdie item is omdat die saak was in litigasie proses. So enige proses wat in 'n litigasie proses is, is in-komitee. So die litigasie proses is nou… C. Alice? Die litigasie proses is afgehandel?
66	Manager Administration and Legal Services: Mrs A Wilton		A. Yes Speaker.
67	Speaker: Cllr. J Hayes		A. So die item is in-komitee omdat hy voorheen in-komitee was. Is dit die definisie?
68	Manager Administration and Legal Services: Mrs A Wilton		A. Yes
69	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Goed. Ek het versoeke gekry dat die vergadering vir die publiek oopgestel word. Ek gaan nie daaroor besluit nie. Weereens gaan ek die besluit vir die raad gee om daaroor te

			besluit. Die Councilors. So is daar enige Councillors wat besware.. B. Raadslid Scheepers?
70	Councillor: A Scheepers		A. Speaker, baie dankie. Ons weet nie wat die in-komitee is nie so ons kan nie regtig sê moet ons dit oopstel of moet ons dit nie oopstel nie, maar die prerogative lê by u speaker om te sê of u dit oopstel. B. Ek dink nie u kan dit aan ons oorlaat nie. U moet die ruling maak. Dankie Speaker.
71	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Goed, ek wil net sê dat die aanvanklike kennisgewing was dat dit 'n Spesiale, 'n Urgent Special Council meeting ten opsigte van die Clackson power kontrak is. So almal, dink ek, dra kennis daarvan waaroor die in-komitee item is. B. Niemand het die in-komitee dokument gesien nie, want hier lê dit hier voor ons. So, ek het nie 'n probleem om daarmee te rule dat die huidige voortgaan as in-komitee nie. C. Ek wil net dit sê soos al die ander is die proposals en recommendations is dan publieke kennis. Die vraag is net, maar ek dink ons kan dit besluit aan die einde van die vergadering, of die dokument in-komitee bly of nie. Dit is die eintlike vraag. D. So vir die verhoor wat nie hier is nie, in-komitee dit beteken dis 'n vergadering slegs vir Raadslede en die relevante partye so ek

			versoek asb. die publiek om die vergadering te verlaat. Ons kan julle later terug roep daarvoor. E. Dankie vir jul teenwoordigheid en dankie vir die mooi dissipline gehandhaaf.
72	Councillor: A Scheepers		A. Speaker sorry… ek verstaan nou nie vir u so lekker nie. U sê nou ons moet na die tyd besluit of dit in-komitee is. Ons kan nie na die tyd besluit of dit in-komitee is nie, of wat het u nou gesê. Kan u net weer sê. Dankie.
73	Speaker: Cllr. J Hayes		A. My beslissing is: dat die vergadering word in-komitee gehou soos die aanvanklike besluit daar was en met die kennisname dat ons weet dat die recommendation is 'n publieke dokument en indien diegene voel dat die item moet publiek gemaak word dan kan die Raad daaroor besluit.
74	Councillor: A Scheepers		A. Dankie speaker.
75	± 52 MINUTES BREAK THAT OCCURS ON THE RECORDING.		
76	Councillor: W Farmer		A. Speaker, die beherende komponent het mos nou 'n koukus breuk gevra. So ons sal hulle maar eers nou die voorreg gee om terug te kom op grond van die koukus breuk wat hulle versoek het en gedoen het Speaker.
77	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Het julle enige vrae?
78	Executive Mayor: Cllr. R Richards		A. Ons het nie vrae nie Speaker, daar's 'n voorstel wat ons het. As die tyd kom vir die voorstel sal ons 'n voorstel maak.

79	Councillor: W Farmer		A. Speaker, ek het deur die dokument gegaan en het 'n hele paar vrae speaker, maar ek dink, ek wil net op bladsy 5, die laaste paragraaf, sê dit: *It should be noted at this stage that the veracity of the allegations made by the Manager: Electricity has been verified as correct, by Clackson Power (Pty) Ltd. Although there is a legal challenge between Clackson Power (Pty) Ltd about said licensing, it ostensibly seems that there are other non-compliance issues as well.* B. Dan gaan dit verder en dit sê: *It should also be noted that any Councillor who votes during a meeting should ensure that they meet the requirements of Item 3 of Schedule 7.1, otherwise known as the Code of Conduct for Councillors. Compliance to said regulatory requirements should first be confirmed.* C. Nou my vraag speaker, dit wat clackson power ge-verify het as correct en wat die Manager Electricity voorgehou het, wat is dit Speaker? Dis die eerste een Speaker.
80	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Randall gaan jy vir ons antwoord, of Alice?
81	Manager: Electro-Technical Services: Mr. R September		A. Dankie Speaker. Middag Councillors. B. U sal sien in die submissie het ons aanduiding gegee dat Clackson Power geen effort aandui om aan ons 'n distribusie lisiensie te voorsien nie en Clackson Power het opskrif aan ons bevestig dat hulle nog nooit 'n distribusie lisensie gehad het nie. C. Dit is waarna ons verwys.

82	Councillor: W Farmer		A. Dankie Speaker. B. Speaker nou is my vraag… hoe doen ons dan nou besigheid met mense wat nie 'n distribution lisensie het nie. Was ons dan nie veronderstel om seker te maak dat die mense met wie ons besigheid doen, korrekte goed het nie? Dis die een ding Speaker. C. Dan sien ek op die 1ste bladsy speaker, bladsy 1 staan daar: *No vote of Councillors was documented during said meeting. However, the Administration became aware that Clackson (Pty) Ltd does not meet the regulatory requirements, thus nullifying the content of the Council decision and the settlement agreement.* D. Nou Speaker, nou het ek 'n vraag via u na die Mayor toe. E. Ek wil graag weet in die Delegasie van Bevoegdhede, of in die Delegations of Power enigiets staan dat die Mayor powers het om settlement agreements te teken vir die munisipaliteit teen service providers, want ek sien op bladsy 29 dat die Mayor, Ruben Richards het geteken saam met die MM is dit vir die settlement agreement met Clackson. F. So hoe het ons by 'n settlement agreement gekom om by mense wat nie 'n distribution licence het nie. G. Die licence wat ek opgetel het wat hulle het is vir electricity generating. So miskien moet die

			Mayor net daai delegasie vir ons gee waar hy die powers het om namens die munisipaliteit 'n settlement agreement te teken met 'n service provider nadat daar nie so 'n delegasie is nie, maar miskien het die Mayor die delegasie register verander.
83	Acting Municipal Manager: Mr. R De Ridder		A. Miskien kan ek net gou vinnig inkom daar. Die Raad moet gou vinnig net eers konteks kry hierso. B. Hierdie is Raad toe gebring as gevolg van 'n sekere gebeurtenis. C. Die ooreenkoms was gewees, die settlement agreement was mos nou van 'n raadsbesluit af – ons het gehandel op die raadsbesluit vir die settlement agreement. So Clackson het nog al die tyd dieselfde konneksie gehad met die hydro. Dit was die oorspronklike ooreenkoms wat hy met die raad gehad het van bitter jare, 98 al af. D. So onlangs, Randall, 'n paar weke terug het.. dws ons genader en gesê hulle wil nou die hydro afbreek en die hydro verwyder, want hys in die plek en hulle moet aangaan met hul konstruksie; en dit het sekere goeters ge-trigger. E. So hy het huidiglik nie meer 'n hydro nie, so ons connection is nou direk na sy netwerk toe plus hy wil nou... Hy het 'n versoek gerig hy wil nou sy konneksie skuif met 100 meter, of wat-ookal, verder. Dit trigger 'n nuwe konneksie.

			F. Nou om daai compliance vir die nuwe konneksie of vir ‘n direkte konneksie met die grid te kan doen, het ons gegaan en die spesialiste wat Liners is, wat al die regulasies en alles ken gevra om ons te help om al die requirements en die grid testing, ens., Randall kan vir julle verduidelik al die detail daarvan. G. Dit kom daarop neer dat hulle het dan nou vir ons inligting deurgegee en gesê dit is die compliance regulatory wat hulle aan moet voldoen as julle direk wil koppel met hul netwerk, want onthou die hydro is nou heeltemaal uit die prentjie uit. Hulle het nie meer ‘n hydro nie, so dis nie meer ‘n oorspronklike ooreenkoms wat die Raad gehad het met hom nie – hy’t ‘n hydro, hy was veronderstel om net aan ons te gee aanvanklik – toe begin hy nou kliënte by kry en toe het daar seker maar nou veranderinge gekom, maar dit is nie meer daai konneksie nie, dis nou ‘n straight forward konneksie van die munisipaliteit af na sy netwerk toe. H. ...En dan word ons verplig om aan sekere regulasie te voldoen vir Nersa, anders kan ons in die moeilikheid kom. So ons moet nou seker maak ons comply en hierdie nuwe konneksie comply en dat hy vir ons die nodige dokumente kan wys. I. Dit is waaroor die item gaan. Die item gaan oor dis die regulasies, dis die compliance issues wat jy het en ons weet hy comply nie op die stadium nie en dis hoekom ons die item bring sodat die Raad kan besluit daaroor.

84	Councillor: W Farmer		A. Speaker, dis nie wat ek gevra het nie. B. Ek het gevra die Delegasie Register, waar die delegasie register die Mayor die bevoegdheid gee om te teken 'n settlement agreement namens die munisipaliteit. C. Nêrens Speaker, in die Delegasie Register, sover my kennis strek, is daar so 'n delegasie nie, wat die Mayor die reg gee om 'n settlement agreement te teken namens die munisipaliteit nie. Dis 'n straight Administrative function. D. So hoekom het die Mayor die ding geteken? E. Dit wat die Acting MM sê is alles fine and well, maar ek wil weet hoekom teken die Mayor 'n settlement agreement met die service provider.
85	Executive Mayor: Cllr. R Richards		A. Speaker, mag ek maar? B. Ek gaan dit terug verwys na die Speaker toe, want die Speaker het toe 'n transcript aangevra van die in-komitee item wanneer ons hierdie ding bespreek het en met die lawyers wat gevra het dat die Mayor dit moet teken. C. Die Raad het toe besluit dat die Mayor teken, die Chairman van die finansies portefeulje komitee teken. D. Ons het dit op die skerm gesit in daai in-komitee vergadering. E. Die Speaker het die transcript daarvan.

86	Councillor: W Farmer		A. Speaker, ek wil die Mayor caution, en ek wil Council caution, nowhere, nie in die wetgewings, in enige wetgewings, Rules of Order, die (inaudible) kan enige mens, nie eens Council, kan die Mayor mandate om 'n document te teken namens die munisipaliteit aan 'n service provider nie. B. Niemand. Nie eens Cyril Ramaphosa wat die president van die land is, kan die Mayor mandate of daai mandate gee om 'n document te teken namens die munisipaliteit met 'n service provider nie. C. Dit compromise hom. So hys ge-compromise. D. In fact die Mayor is nie veronderstel om in die Council Meeting te sit nie, want hy is ge-compromise in die dokument.
87	Councillor: A Scheepers		A. Baie dankie Speaker. B. My vraag is dan nou, gebasseer op wat Raadslid Farmer dan nou sê, wil ek sommer nou vra in dieselfde asem, dat ek sien op bladsy 3, sê hulle dat '*don't comply'*. Dit wat Rdl. Farmer tereg gesê het op bladsy 10 van die report *The audit indicates that there are a significant amount of energy flowing towards the service provider's facility and not to Cederberg Municipality's grid as per the original contracted agreement.* C. So my vraag is dan nou.. Waarnatoe het die krag da nou na toe gegaan want ons krag het da nou approximately R240 000 p.m het ons

			dan nou betaal het vir krag wat nie na die munisipaliteit toe gekom het nie. D. Ek het dan ook geluister na wat die MM ook gesê het dat daar ‘n konneksie is van die munisipaliteit af na hulle toe om dit dan te distribute. So dis dan uit-en-uit bedrog. E. U moet nou vir my reg help as ek nou nie… (*laughing*). F. Dan wil ek ook vra as daar mense is in die Council meeting wat ge-implicate word in die hele storie, dan wil ek dan die persone wat ge-implicate word dan die Raadsaal moet verlaat. G. Dit is maar wat ek ook wil by vra. Baie dankie.
88	Councillor: W Farmer		A. Net vir clarity speaker, ek sien nou die cfo is weg… die MFMA, wanneer het die MFMA in aanvang gekom in Local Government? Mei 2003? B. Nou Speaker, miskien moet iemand my reghelp, ek weet nie wie gaan my reghelp nie. Soos ek die MFMA verstaan, kan kontrakte met service providers 3 jaar. C. Hoe kry Clackson Power dan nou so ‘n nonchalant kontrak dat hulle nou al van 1998 af al aangaan en dis 2024 en hulle het nogsteeds ‘n open kontrak met Cederberg, soveel so dat Cederberg in hul settlement agreement hul 500 KVA gee en dan gaan ons verder en dan sê ons hulle moet 1000 KVA terug sit. Hoe kry ons dit reg

			om 500 te gee en dan vra ons meer as 200% terug op dit wat ons hulle gee. D. Is dit binne die raamwerk van die wet? E. Dan vra ek, ons het die, apparently het ons die ding aan hulle verkoop is 1998. In 1998 was ons nog nie distriksmunisipaliteit nie, is ek reg? So die amalgumasie van munisipaliteite het na dit gebeur. F. Hoe kom ons met dit waar ons met mense sit wat so 'n ope kontrak het vir soveel jaar het en nou sit ons met 'n settlement waar die Mayor in ge-compromise word, mense word ge-compomise in die ding in en die woord op die straat is hulle is agterstallig met hulle betaling aan Cederberg, maar ons moet nou sit om met hulle… G. Hoekom neem ons nie net een keer 'n besluit (inaudible) die mense nie en mandateer die MM om iemand te kry om 'n ondersoek te doen sodat ons kan kyk wat is die criminality binne die ding; want as ons buitekant toe gaan dan word daar gesê, ja maar Ruben Richards (sorry dat ek nou sê 'ruben') het gesê die, Farmer is corrupt, die mense is die want sekere mense kry voorkeur binne die munisipaliteit. H. Ek wil ook graag weet Speaker, wie het die Mayor adviseer om 'n document te teken wat hom compromise. Ek dink nie hy sal dit willends-en-wetens doen dat hy homself compromise nie. Wie het hom ge-adviseer om hom so te compromise.

			I. As dit die geval is dat 'n amptenaar hom so ge-adviseer het, moet daar consequence management wees vir daai amptenaar, want hulle kan mos nie die Mayor so compromise nie; en as hulle die Mayor so compromise, compromise hulle vir ons as Raad van Cederberg. J. So Speaker, laat ek maar eers daar maar stop.
89	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Raadslid Farmer, baie dankie. Jy het nou van die 1 spektrum tot die ander gegaan. B. As ons gaan kyk na die recommendations, dan sien ons dat 3 en 4 maak voorsiening vir dit wat jy gepraat het van: *4. That the Municipal Manager be mandated to perform all functions related to and incidental to the execution and implementation of all Council resolutions, to ensure compliance into relevant legislation.* *3. That the Municipal Manager be mandated to perform all functions related to the execution and implementation of debt collection measures against Clackson Power (Pty) Ltd.* C. Ek wil net vir jou regstel. D. Clackson het 'n gewone kliënt geraak volgens die settlement ooreenkoms wat hy betaal vir sy eenhede gebruik. E. Cederberg betaal hom vir (inaudible) generator en Clackson betaal vir Cederberg vir die eenhede wat hulle trek.

			F. Dis nie 'n ruil meganisme 500 KVA vir 1000 nie. Dis net die 500 is die maksimum wat hulle mag trek en die 1000 is maksimum wat hulle teen enige tyd mag terug sit in die grid. G. Dit is nou soos Randall September gesê het dat Clackson oorskry sy…
90	Councillor: A Mouton		A. Speaker, as Clackson net allow is om 500 KVA te trek, hoekom sit ons nie measures in plek, Randall, dat hulle nie meer trek nie, want ek lees hulle trek oor die 200 KVA ekstra.
91	Councillor: A Scheepers		A. Speaker, sorry gou Manager. B. Ek het nog laas gevra is daar enige persone wat ge-compromise word in die; C. ...En dan wil ek miskien ook nog by vra. Is daar miskien iewers in dokumente waar vir ons 'n aanduiding gegee word wie was Clackson Power se ander kliënte behalwe die munisipaliteit, asb. D. 2 vrae, is daar mense? Is daar 'n lys?, weet ons wie die persone is wat krag gekry het?. E. Dankie.
92	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Raadslid Scheepers ons kom nou by jou. Laat Randall net gou vir Raadslid Mouton beantwoord. B. Randall jy kan maar antwoord vir Raadslid Mouton.

93	Manager: Electro-Technical Services: Mr. R September		A. Dankie Speaker. Voor ek vir Raadslid Mouton antwoord, kan ek nie 'n voorstel maak nie, want ek kom agter daar is 'n miskonsepsie van wat ons in die dokument sê. B. As ek miskien kan toegelaat word om my weergawe te verduidelik, glo ek, ek gaan dit baie klarigheid gee oor die vrae wat julle gaan het. C. Dis net 'n voorstel Speaker.
94	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Jy kan maar aangaan.
95	Manager: Electro-Technical Services: Mr. R September		A. Okay, soos wat ek gesê het in die dokument, ons het 'N aansoek ontvang vanaf clackson power vir 1 mw of groter fasiliteit. Nou die Elektricity Regulations Act, schedule 2 maak voorsiening vir 3 gevalle of 3 kondisies. B. <u>KONDISIE 1</u>: minder as 1mg. Dis 'n gewone sseg kliënt. Dit is nou iemand wat by sy huis wil son panele opsit of op 'n fabriek. Hy moet aansoek by die munisipaliteit. Daar is natuurlik dokumentasie soos bv. Commisioning, registrasie, en almal onder 1 mw is daar geen lisensie betrokke nie. Die wet sê hy moet net registreer en dit is net vir own consumption. Die enigste persone aan wie hy mag in die elektrisiteit en die netwerk terug sit is dan net die verspreidingsowerheid. Wat dan nou die munisipaliteit is. Dis die 1 kondisie. C. <u>KONDISIE 2</u>: die ander kondisie, en dis waar die verwarring inkom. Dit is vir fasiliteite groter as 1

			mw. Hy het 2 afdelings. 1 afdeling is vir own consumption, eie gebruik. Kom ons vat vir clackson power. Ons moenie gaan kyk van wat hulle wil terug sit in die grid nie. Die wet sê jy moet gaan kyk na wat is sy opwekkingskapasiteit; en van tye van dit het hy nog aangedui dat sy opwekkingskapasiteit 1.5 mw is. Dis klaar groter as 1 mw. So hy is nou nie meer sseg nie, hy is nou 'n embedded generator, maar daar is nogsteeds streng kondisies wat relevant is tot embedded generators. Hy moet registreer by nersa as 'n embedded generator. As ek 'n plaas het en ek wil 'n 2 paneel sonpaneel system opsit om my plaas aan die gang te hou moet ek nogsteeds…
96	Councillor: A Mouton		A. Speaker deur u, besit Clackson Power die licence vir die 1mw generating? B. Is hulle authorised? C. Besit hulle die licence vir dit besides die distribution licence?
97	Manager: Electro-Technical Services: Mr. R September		A. Ekskuus, ek gaan nou by dit kom. Ek wil gou net eers daai vir u verduidelik dan gaan ek dit aanraak. B. … En jy wil daai elektrisiteit gebruik om jou plaas krag te gee, sê Nersa, dan het jy nie 'n lisensie nodig nie, want daai is vir own consumption. C. Die oomblik, as jy besluit ek wil vir Alice se plaas, wat langsaan sit, ook krag gee, jy wil die krag

			wheel na Alice toe, of dit nou deur jou eie netwerk is of deur 'n owerheid se netwerk is, dan is daar 'n lisensie van toepassing. D. Wat het ons gaan doen? Ons het 'n professionele, as u kyk in paragraaf nr. 2, ons het professionele konsultante aangestel met die naam 'Liners'. Hulle het die elektriese vloei tussen Cederberg munisipaluteit en Clackson Power gaan annaliseer en hulle het weereens bevestig dat Clackson Power nie comply nie, in terme van 2 redes: E. <u>Rede 1</u>: hulle kan nie aan ons 'n generation lisensie verskaf nie. F. <u>Rede 2</u>: hulle kan ook nie aan ons 'n distribusie lisensie verskaf nie. G. Onthou, dit is 'n aansoek wat ons nou gekry het. Ons is terug by die aansoek, vergeet gou van vorige kontrakte en wat in die verlede gebeur het. Kom ons praat oor die huidige. H. Ons kan nie die aansoek verder oorweeg nie. Ons het 'n proses wat stap-vir-stap verduidelik van wat moet geskied. Jy moet 'n aansoek submit, ons moet jou aansoek review, dan moet ons begin met vetting, en vetting sluit hierdie goed in. Die oomblik as ons agterkom dat jy is connected aan ons grid en deel van ons vetting dui aan dat daar is non-compliance issues, is ons dan genoodsaak om op te tree. I. Ek wil nie vandag hier uitstap en dan het ek nie my werk reg gedoen deur vir julle nie die goed te sê nie. Ek gaan nie die goed sê om iemand

			te please nie. Dis ongelukkig op wit en swart en dis ongelukkig die waarheid. Ons kan dit bewys. J. Dan sal u sien in paragraaf nr. 3 dit is ook opgetel dat die elektrisiteit wat Clackson Power huidiglik terug sit in ons grid, omdat dit non-compliant is, veroorsaak dit liability aan ons in terme van fooie betaalbaar kan wees aan eskom.
98	Councillor: M Bergh		A. Randall ons gaan te dom bly, maar wat beteken non-compliant.
99	Manager: Electro-Technical Services: Mr. R September		A. Suid-afrika het 'n grid code. Kom ons sê die netwerk kode het sekere kondisies. Dit sê bv. As jy aan ons netwerke Connect is en jy wek krag op, moet jy op dieselfde Frequency hardloop as wat ons hardloop. B. Ek dink Raadslid sal verstaan wat ek bedoel. Die voltage moet dieselfde wees. Your vector grouping, your phasing moet dieselfde wees en sulke tipe goed. Nou ons het onder andere 'power factor', en dis waarna ek wil kom. C. Hulle affekteer ons power factor baie negatief. D. Wat is power factor? Ek gooi vir my 'n glasie bier, aan die bokant van die bier maak hy skuim. Dis die reaktiewe energie en ek kan niks met dit maak nie. Ek kan net die aktiewe energie in die onderkant gebruik. So hy veroorsaak daai effek. Nou wat maak Eskom? Hy bill vir jou op die hele kern power, op die hele glaas. Hy gee nie om hoeveel jy kan of nie kan gebruik nie.

			E. Dan het ons ook opgetel dat die huidige settlement agreement voldoen ook nie aan die kondisies van die huidige settlement agreement nie. Die settlement agreement sê bv., ek dink dis in punt nr. 6, ek praat onder korreksie, sê dit dat hy moet vir ons gereelde energie tabelle aanstuur. Ons sukkel om daai energie tabelle by hom te kry. Hy sê ook dat hy mag nie meer as 500 KVA by ons trek nie en hulle trek gereeld meer as 500 KVA. F. Die rede hoekom ons hom nie kan limit op die 500 KVA nie, die settlement agreement maak voorsiening dat hy kan 1000 KVA terug sit. Energie vloei mos in enige rigting; en die toestel wat ons opgesit het op die lyn, ons het toerusting ingehad wat hom ge-limit het op 500 KVA, maar dan het dit veroorsaak ons blaas fuses as dit oor daai 500 KVA gaan wat hy terug sit. Toe was ons genoodsaak agv. Die settlement agreement, om die fuses te rate tot op 1000 KVA wat hy kan terug sit. G. Ek hoop daai antwoord die vraag oor die 500 KVA. H. Dan ook het Cederberg Munisipaliteit in, ek praat onder korreksie, in 2021 of 2022 deur middel van SALGA en Nersa samewerking met Nersa en gazette ‘n Small Scale Embedded Generational Policy ontwikkel, die SSEG Policy ontwikkel; en ons het met die huidige ondersoek weereens opgetel dat Clackson Power opereer buitekant die parameters van die munisipaliteit se policy.

			I. Ons het aan Clackson Power kennis gegee en gese, jy moet ongelukkig registreer as ‘n SSEG kliënt volgens hierdie kontrak en dan is daar mos nou sekere reëls van toepassing of kondisies van toepassing. J. Tot op hede fail Clackson Power om te registreer as ’n SSEG kliënt. K. Net om vir u konteks te gee, ons het laas jaar ‘n besigheid in lambertsbaai afgesit agv die non-compliance, omdat hulle weier om te registreer. Ons sit weer met so ‘n geval en hierdie keer is dit nou net bietjie meer ingewikkeld. L. Dan ook die energie wat dan vloei vanaf Clackson Power, omdat die quality van die energie, omdat ons dit nie kan beheer nie, is op hierdie oomblik en kan gevaarlik raak vir ons werknemers. Sou iemand op daai lyn klim om werk te gaan doen en hulle besluit hulle start of maak whatever, whenever, dan kan ons met ‘n fatality sit. Dit kan ook ons infrastruktuur skade doen. M. Ons het ‘n transformer waarop hulle inkoop. Dit kan daai transformer skade laat opdoen, want soos ek weereens sê, hulle grid code, hulle voldoen nie aan die grid code nie. N. Dan is daar mos nou ‘n material breach van daai huidige settlement agreement. Ons het ook aan hulle gevra om dan nou aan ons hulle generation- en distribusie lisensie te gee. Nou die wet sê ook as iemand by my krag koop, as

			ek 'n generator het en iemand koop my krag vir die doel om te herverkoop, her-distribusie, whatever, moet ek seker maak dat daai persoon het relevante tariewe ook in plek wat deur Nersa goedgekeur word. Dit is 1 van die redes hoekom ons die lisensie van hulle versoek om te bevestig het hulle tariewe in plek en omdat ons die verspreiding (inaudible) is, kan ons liable gehou word as ons nie dit doen nie. O. So ek wil u net caution op dit. Van die Tegniese Departement af dat ons kan ongelukkig nie stil sit en stil bly oor dit nie. P. In die voor laaste paragraaf sê ek dat die Electtricity Regulation Act, het mos nou daai verskeie requirements in terme van embedded generators en ons moet seker maak dat hulle comply in terme van (inaudible) distributers, soos wat ek nou verduidelik het. Q. Dan het hulle ook geen effort gedoen om aan ons 'n lisensie te verskaf nie. Laas jaar 12 September 'n affidavit vanaf Nersa ontvang wat dan aandui, die lisensie wat hulle ten tye van die litigasie voorgehou het, nie wettig is nie, maar wat hulle mos nou aandui en in dispuut is by Nersa.
100	Councillor: W Farmer		A. Speaker, ek is nou…
101	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Ekskuus, ons gaan net gou terug na Raadslid Scheepers

102	Councillor: A Scheepers		A. Ek het 2 vrae gevra speaker. B. Die 1 vraag was gewees, is hier enige persone wat ge-implicate word in die hele situasie dat hulle net die raadsaal moet verlaat. Dis die 1 ding. C. ...En die ander vraag is, is daar dalk 'n lys van persone, omdat dis mos in-komitee en ek dink ons kan aanvra as hulle dit vir ons kan gee. D. Is daar 'n lys van mense wat Clackson Power krag van voorsien het. E. Dankie.
103	Councillor: W Farmer		A. Speaker, ek is nou heel dumbstruck. B. Council gaan in 'n Council Meeting in en gaan neem 'n besluit dat die MM moet gemandateer word om 'n settlement agreement te gaan doen met Clackson Power. C. Vandag hoor ons nou van die klomp goed wat Clackson Power nie het nie. D. Hoe het Administrasie, ek sê weer hoe die Mayor ge-compromise is; E. ...En ek sê weer hoe het die Raad 'n decision gemaak op 'n settlement agreement sonder die information wat nou vandag available is. F. Of was die information maar hoeka available en dit was wederregtelik of doelbewus weggehou van Council af.

			G. Soveel so dat die Mayor daai settlement agreement teken. H. As dit wel die geval is Speaker, sal ek weer sê, dan moet daar consequence management wees. I. Dit is totaal en al onaanvaarbaar dat Cederberg Munisipaliteit besigheid doen of in agreements of MOU's of MOA's gaan met mense, met companies wat nie die nodige goed het nie. Hulle het nie die nodige protokolle nie. So hoe het dit daarby gekom. J. Dan praat ons nie eens van hoe hulle buite die wetgewing opgetree het nie, buite die MFMA opgetree het nie. Dat hulle so 'n lang kontrak het met Cederberg Munisipaliteit. K. Ek wil graag weet, ek ek wil by Councillor Scheepers aansluit, is hier mense om die tafel, wat benefit uit die ding uit?, want dit is totaal en al onaanvaarbaar en as dit so is Speaker, moet ons met mekaar oop wees en praat. Ons kannie die ding net as gelate aanvaar nie, want as ek in sy stoel was… dan het ek jou hier buitekant gewag en jou duike uitgeslaan, want jy compromise my. L. ..En jammer om dit so te stel, daar moet eintlik 'n kriminele saak gemaak word teen die Mayor, want hy gaan doen 'n ding buite die raamwerk van 'n Mayor. M. Dis nie 'n virement report wat hy kry wat hy deurgaan en besluit ok dis 'n virement report ok,

			hier het hulle geld geskuif daarnatoe… hy het in 'n settlement agreement gegaan vir die munisipaliteit met Clackson Power. Hy het nie daai magte nie. N. ...Maar ek weet ook, die paar jaar wat ek hom ken, hy sou dit nie geweet het nie, so iemand moes hom ge-adviseer het. Wie is daai mens? Daai mens moet gereprimand word, daar moet consequence management wees.
104	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Dankie Raadslid Farmer. B. Is daar enigeen wat hier teenwoordig is wat wil aandui dat hy konflik van belange het, dan moet hy nou dit so sê.
105	Councillor: J Van Heerden		A. Speaker, as ek iets mag vra. Wat word bedoel met konflik van belange, want hier sit ek met 'n in-komitee resolution, resolved, wat se: *Council noted the signing of agreement as per council resolution dated and that this matter is now concluded.* B. …En u as speaker, het dit geteken. So by implikasie, is die volle raad ge…
106	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Wat ek bedoel met konflik van belange, konflik van belange gaan oor Clackson, nie oor die Raad nie. B. Ons is almal ge- impliseer, deur die raadsbesluite, die konflik van belange gaan oor die… 'n Raadslid wat 'n direkte of indirekte belang met Clackson het… dit was die vraag.

107	Councillor: A Scheepers		A. Speaker, punt van orde Speaker. B. Ek dink, as ek reg is was u op bladsy 19/22 gewees… *Council noted..* Which means, niemand het ge-vote op dit nie. As ons na die vorige bladsy 19 gaan kyk was daar 'n update oor die clackson power settlement discussions, en daar was 'n hele paar resolusies geneem. Ek wil dit graag op rekord sê: C. Nr. 4 op bladsy 19 sê: *That a duly signed settlement agreement between the parties be submitted to the Mayor and speaker within two weeks of the adoption of this resolution by Council.* D. En dan... Wie het gestem vir dit: *For: - Proposed: Clr. M Bergh* *Seconded: Clr. L Venter* *Counter Proposal: Clr. F Kamfer* *Seconded: Clr. P Strauss* *FOR AGAINST* *4- CE 3 - ANC* *2- DA* *1- FFF* E. As dit kom by implicate, wil ek vra vir die speaker, is dit dan nie die 3 wat gesê het nee, maar ons stem nie saam met dit nie. Word hulle dan nou in dieselfde lig gesien?, want ek glo as

			ek gesê het ek stem nie saam nie, kan ek nie liable gehou word vir 'n ding nie. So ek wil net raadslid van heerden se siening daaroor hê, want by bladsy 22 was daar slegs gesê, "NOTED", so niemand het ge-vote daarop nie. F. Baie, baie dankie.
108	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Ekskuus tog Raadslid Scheepers, ons wyk nou af van die item af. Hierdie item is nie ter sprake oor Raadslede nie. B. Hierdie item ter sprake gaan oor Clackson en dis in verhouding met wat die Raad goedgekeur het tussen Clackson en Cederberg Munisipaliteit. C. So ons verrigtinge hier gaan nie nou oor Raadslede nie. Dit gaan oor Cederberg en Clackson, maar die Raad se betrokkenheid omdat die Raad het sekere besluite gemagtig en 'n mandaat gegee vir die MM daartoe. D. So kom ons bepaal by dit.
109	Executive Mayor: Cllr. R Richards		A. Speaker, miskien sal dit help as Joos die voorstel lees en dan gee dit 'n bietjie konteks. Deur u.
110	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Raadslid Engelbrecht?
111	Councillor: A Scheepers		A. Speaker, die voorstel is dat Administrasie 'n senior advokaat aanstel om die nie-nakoming van die skikkingsooreenkoms te bestudeer, met die partye te konsulteer en 'n volledige verslag aan die Raad voor te lê teen einde Januarie 2025.

112	Councillor: W Farmer		A. Speaker, ek hoor nou die voorstel wat die beherende komponent maak, Speaker. B. My vraag is nogsteeds, wat ek vra is, was Council bewus van al die feite wat nou voor ons is toe hulle die besluit neem rondom die settlement agreement. C. Om nou iemand te gaan aanstel gaan die Raad 'n paar duisende rande kos – om 'n investigation te gaan doen rondom die ding; en terwyl die investigation gedoen word en 'n report gedoen word wat moet terug kom einde Januarie 2025, hoeveel water het alweer in die see geloop met die Clackson Power. Hoeveel krag is al gevat al weer. D. So my ding is Speaker, laat ons hou by die recommendation wat vir ons voorgehou word, want in die recommendation word daar gevra: *...perform all functions related to and incidental to the execution and implementation of all Council resolutions, to ensure compliance into relevant legislation.* E. So, dit is wat in die recommendation ook voorkom; F. ...Maar niemand het nog geantwoord op mense wat belange het hier nie.
113	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Goed, kan ek net 'n antwoord kry. B. Is daar enige Raadslid wat bewus is daarvan dat hy 'n direkte of 'n indirekte belang by Clackson Power het.

114	Councillor: W Farmer		A. Ek wil net gou seker maak Speaker. B. Ddaar was ‘n voorstel gewees. Moet ons nie dit eers hanteer nie?
115	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Nee, ons hanteer eers die vorige vraag wat ons gesê het, en dan het ons ‘n teenvoorstel ook gehad. B. So die vraag was is daar enige Raadslede wat bewus is daarvan dat hulle ‘n direkte of indirekte belang het by Clackson Power.
116	Councillor: A Scheepers		A. Speaker, ek wil miskien net sê, dat wanneer ons die…. Hier moet glad nie nou meer gesprekke voortgesit word alvorens daar nie clarity gegee word oor my vraag nie Speaker, want as hier is, dan is hulle nog heeltyd deel en ek is nou nog die heeltyd deel van die gesprek en volgens my kennis is dit wanneer ons begin met ‘n item, dan moet ons al daai vraag… of dit moet al gevra gewees het in daai persone of die persoon moes al van die begin af. B. So ons is nou al by recommendations Speaker; en dit het beteken dat die item was mos nou al afgehandel op die einde van die dag. C. So, kan ons net miskien my vraag beantwoord Speaker. D. Baie dankie.
117	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Raadslede, ek wag vir jul antwoord.

118	Executive Mayor: Cllr. R Richards		A. Speaker, almal weet, nee nie almal nie, my boerdery is ‘n kliënt van Clackson. Namakwaland citrus, is ‘n kliënt van Clackson. B. Clackson het seker 5 of 8 kliënte. Dit is nie ‘n geheim nie. C. Deel van die ooreenkoms is dat Clackson al die krag wat aan die kliënte verskaf word, aan Nersa moet rapporteer. So dis deel van die ooreenkoms, so.. D. Dis nie ‘n geheim nie. E. Ja, ek is Namakwaland Citrus is al, ek weet nie, al vanaf 2016 miskien? ‘n kliënt.
119	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Nog Raadslede wat kliënte is of direkte belange het daar?
120	Councillor: A Scheepers		A. Speaker, dan sal ek dan nou vra… die Mayor het mos nou gesê, ek het nie geweet nie, dat die Mayor dan nou die Raadsaal moet verlaat, want ons gaan nou vote en hy, volgens my kennis, mag hy glad nie deelneem nie; want toe ons verklaar het Raadslede, waar het jy belange, glo ek was Namakwaland Citrus deel van die … nou ja, dis ma eintlik al wat ek vra. B. Dankie.
121	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Goed

122	Councillor: W Farmer		A. Speaker, u sien, dit is wat die ding so moeilik maak… en ek kom nou weer terug na die settlement agreement toe wat geteken was. Ek sê weer, of die Mayor is willends-en-wetens dit gedoen, of was hy regtig innocent in die teken van die agreement omdat hy so geadviseer was. B. Hy't in 'n settlement agreement gegaan teenoor iemand wat aan hom 'n diens verskaf – dit maak dit nog erger. C. Dis hoekom ek sê, miskien het hy willends-en-wetens, maar ek glo nie. Ek dink hy is 'n man van edele inborste, so ek wil myself sê ek glo nie hy het dit willends-en-wetens gedoen nie. Ek dink hy het gereageer op advies wat hy gekry het dat hy dit moet teken, maar hy moes dit nie geteken het nie, want hy is 'n kliënt van Clackson Power en hy het 'n settlement agreement met 'n kliënt van hom gedoen as Mayor van Cederberg Munisipaliteit. Dit maak dit soveel erger. D. Ek gee hom die *benefit of the doubt*. Hy het dit gedoen op advies en dit maak dit soveel erger die mense wat hom geadviseer het. Ek glo, hier waar ek nou sit, glo ek iemand is besig om hom te implicate in goed wat hy genuinely nie geweet het nie, dat hy dit moes doen nie. E. Om terug te kom Speaker, die ding is nie so maklik soos wat ons dink om die voorstel wat Raadslid Engelbrecht gebring het te laat deur gaan nie. Die ding is baie dieper as net dit, Speaker.

			F. Hier praat ons van… ek dink as iemand net kan sê wat is die verliese wat die Raad gelei het, like ‘n bedrag. Dan kan ons nou sê okay, dit was die verliese en dit moet ons gaan terug kry daar, want in die hydro plant was ‘n asset van die munisipaliteit wat verkoop was aan Clackson in 1998. G. Dan moet ons onsself gaan vra dat, dit maklik om op facebook te sê dies corrupt en die is wat, maar Administrasie wat moes gaan kyk het na die goed. Hoekom het administrasie dit nooit Raad toe gebring en gesê maar die kontrak moes al lank verval het nie. H. Die dag toe die MFMA inskop toe moes hulle mos gaan kyk het dat al ons service providers binne die wetgewende raamwerk is van wat die MFMA sê. I. Ons kan verder gaan, en ek wil nie van die punt af gaan nie, hier is ‘n klomp goed wat ‘n mens nog na kan kyk, erf 279 sê Jennifer, is verkoop. Henry sê dis ‘n call for proposal gewees en dit moet nog Raad toe kom, maar in die 1 kant is dit verkoop, maar dit moet nog Raad toe kom ook. Wat is dit eintlik? J. So ek wil nie van die punt af gaan om te sê (inaudible), maar ek wil net sê die irregularities wat daar is wat vir my voel dit kom van Administrasie af, of as ‘n politician, kan ek sê die beherende komponent het geweet daarvan en die beherende komponent is in ‘kahoots’ met die ding want hulle moet somehow pay

			back aan hulle funders. Ek kan as politician, daai argument het; en met daai argument kan ek die wêreld in hardloop. K. Dit gaan nie oor my saak, dit gaan oor om vir Cederberg te help, en dit is waaroor dit gaan.
123	Executive Mayor: Cllr. R Richards		A. Just for the record: B. I would like to express a word of appreciation for his perspective. I was advised, as the transcript said, by the lawyers to sign the agreement; and we as Council thought it was probably the right thing to do; but given what Councillor Farmer has said, it was probably not the right thing to do. So, it's a lesson learned. C. Ons is maar rookies in die game. (inaudible), but thank you Councillor Farmer.
124	Acting Municipal Manager: Mr. R De Ridder		A. Speaker if i may. B. Ek dink net so bietjie meer konteks. C. Die kontrak was mos nogsteeds deur die MM geteken namens die munisipaliteit. Ek dink die advies wat 10 teen 1 aan die burgemeester was van die prokureur af is net om … ek weet wat het hulle gedink daai tyd toe hulle dit aanbeveel het nie, maar dit het nie dokument wettig gemaak nie. Die dokument was wettig toe Clackson geteken het en die MM, maar ek hoor wat die Raadslid sê.

125	Councillor: W Farmer		A. Point of order. B. Maybe the Acting MM must go and look at the agreement. The agreement says “on behalf of Cederberg Municipality”. Then the mm signed and then the Mayor signed. Nothing in between the signature of the Mayor or the MM and the Mayor is there something that says : to validate the agreement, or whatever nie. C. So it says here,, in my understanding, that the MM and the Mayor signed on behalf of Cederberg Municipality.
126	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Goed, ekskuus tog, kan ek net orde gou kry. B. Ons wyk nou van die hele item af. Terug na die item. Die item is besluit to rescind all the previous decisions.
127	Councillor: W Farmer		A. Speaker, on a point of order. We are not away from this thing. This is part and parcel of the item. B. So we need to make sure that everybody understands that the Mayor does not have the delegated power from Council or from anyone, to sign such an agreement. So the essence and the seriousness of this thing is that the Mayor was compromised. C. So the mayor must insist that Council mandate the MM to do consequence management. There must be consequence management. D. You can’t say that’s not part and parcel of the item.

128	Councillor: A Scheepers		A. Speaker, point of order Speaker. B. My versoek is nog steeds. Die Mayor het nou erken dat hy nie deel is van Clackson Power nie, maar dat hy ook krag vanaf Clackson Power ontvang het. C. Gaan ons nog steeds die Mayor toelaat in die gesprekke of…
129	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Raadslid Scheepers ek kom nou by dit. Ek dink ons het nou genoeg dit bespreek. B. Die item vir die dag gaan oor of Cederberg munisipaliteit, met die risiko wat ons meegedeel is, dat ons nie comply volgens die wet nie, of ons voortgaan om vir Cederberg Munisipaliteit bloot te stel aan die risiko. C. Die besluit as ons wil voortgaan met die risiko.
	Councillor: A Scheepers		A. Speaker, point of order, asb. B. Speaker ons moet clarity kry… gaan die Mayor toegelaat word in die gesprekke, ja of nee. C. Dit is wat ek wil weet.
130	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Raadlsid ek kom nou by dit.
131	Councillor: A Scheepers		A. Point of order Speaker. B. Speaker ek wil graag nie hê dat die Mayor of enige persoon wat deel is van die hele storie, deel is van verdere kommunikasie of verdere

			bespreking nie, maar as u so rule of as ons moet, dan is dit nou so,…. C. Maar ek wil net clarity hê op my vraag, asb. Speaker. D. Baie dankie.
132	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Raadslid Scheepers, ek wil net gou my opsomming maak en dan gaan ek jou ruling maak. B. Alice?.
133	Manager Administration and Legal Services: Mrs A Wilton		A. Speaker before you make a ruling, you are guided by item 6 of schedule 7 of the structures act. B. So the Mayor did disclose his interest and the Council has to decide whether the Mayor, by voting, have to decide whether the Mayor must exit or not. Whether he must withdraw from proceedings. C. I have it here, i can through it on the screen. D. So that decision must be made and then you can go ahead and deal with the legalities regarding the resolution.
134	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Raadslid Van Heerden?
135	Councillor: J Van Heerden		A. Speaker, kan ek vir ‘n 5 minute koukus vra op hierdie stadium? Baie dankie

136	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Kan ek eers my ruling maak?
137	Councillor: J Van Heerden		A. Voor jy die ruling maak, asb.
138	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Goed. 5 minute, nie soos netnou nie. Dankie.
139	5 MINUTES CAUCUS BREAK		
140	Speaker: Cllr. J Hayes		Alice kan jy net gou weer vir ons die wetgewing lees en dit wat jy sopas vir ons gesê het.
141	Manager Administration and Legal Services: Mrs A Wilton		A. A Councillor must disclose to the municipal council or to any committee. This is a Council, of which the Councillor is a member any direct or indirect pesonal or private business interest at that Councillor, or any spouse, or any partner or any business associate of that Councillor may have in any matter before council or committee (that is the one section) B. Then there is a 2nd section. The provisol that Councillor must withdraw from the proceedings of the Council or the committee when the matter is considered (that means during the debate as well) by the Council or the committee unless the Council or the committee decides that the Councillor's direct or indirect interest in the matter is trivial or irrelevant. C. So the important thing is this Council has to decide. The business interest of the Mayor, is it, in terms of the provision, trivial or irrelevant?

			D. ..And then in terms thereof, make a decision whether the Mayor can stay or not; but it is a Council decision, not an Administrative decision. E. So I suggest that Council vote on that.
142	Speaker: Cllr. J Hayes		A. En dan kan jy vir ons die legal issue lees ook ten opsigte van illegal decisions. Compliance issues?
143	Manager Administration and Legal Services: Mrs A Wilton		A. That is found in item 3. Everyone attended the session when province gave us the workshop. B. So, voting at meetings - a Councillor may not vote in favour of or agree to a resolution which is before Council or committee of Council which conflicts with any legislation applicable to Local Government. C. That's why I wrote the item this way. D. I only became aware of the non-compliance, 2 weeks ago. I was not part of the settlement agreement discussions, I didn't advise anyone to sign or… E. I understand Albertus Erasmus actually, he was dealing with the issue. When I became aware 144of it, I immediately escalated it to the Acting Municipal Manager and we then had a meeting with Randall and we agreed that we would, in the interest of Council, to make a decision to sever the ties until the regulatory requirements are met.

			F. That was , just a second, it's not a council decision; that was the Administration's decision to advise Council that we must at all times follow the regulatory provisions before we sign contracts. G. In law you have your provisions, i.e. your procurement contracts. There are certain procedures which is required and then it's the contract that is entered into. It's a merging between legislation and contract law. H. The problem is we are all bound in terms of the principal of legality. So this Council, and that is why we escalated it as a matter of urgency, this Council is now aware that on advise of our expert, the person who is providing or who is on our system, does not have the necessary paperwork or licencing to be on our system and that is an extreme concern, but it's still a Council decision and each Councillor must vote in terms of law or they must then decide to deviate from the recommendations and then vote against the advice from the Administration.
144	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Randall?
145	Manager: Electro-Technical Services: Mr. R September		A. Dankie Speaker. B. As ek net kan aanvoeg by Alice. C. Dis baie belangrik dat ons moet kennis neem dat ons weet nou van die legalities, kom ons noem dit; en dit kan vir ons net nadelig wees sou

			Nersa besluit hulle doen ‘n onmiddellike oudit op ons en ons is bewus van dit. D. Ons sit met ‘n distribusie lisensie wat dan die risiko kan loop om opgeskort te word of die accounting official kan ge-fine word, ge-jail word of both. E. So, ek noem dit maar nou net vir die rekord.
146	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Dankie. B. Raadslid Bergh?
147	Councillor: M Bergh		A. Speaker, ek wil vir Raadslid Farmer ondersteun in die saak. B. Van al die goed wat ons nou gehoor het vanmiddag al, is daar net een wat nuut is. C. Die ding oor die generators licencing, weet ons is oud. Alice het dit miskien nie geweet nie, maar dis in die raad stukke van Council wat deur die Administrasie aanmekaar gesit is en ingedien is; ‘n jaar terug. So Alice het dit miskien nou eers uitgevind, maar nie Administrasie nie. D. Die gehalte van Clackson se krag, soos Randall nou vir ons veduidelik het met sy terme, dit is nie nuut nie, dis ou goed. Hulle het dit nog altyd geweet. Die feit dat Clackson krag distrubeer aan ander mense, weet almal. Hoe kan dit nou ‘n issue word. E. Ons gaan in die hof ‘n pakslae kry.

			F. Daar is net 1 ding wat ek nuut geleer het vandag, en dit is dat Clackson oorskry die 500 KVA en hy het al 700 KVA getrek. Dis al wat ek nuut geleer het vandag.
148	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Goed, kan ek vesoek dat die wat 'n conflict of interest het, belange direk of indirek, asb. dan die Council meeting verlaat.
149	Manager Administration and Legal Services: Mrs A Wilton		A. Speaker, yes we had the discussion when we spoke to Albertus Erasmus, because we have 2 legal opinions on this matter already. B. So, Councillor Bergh you are right; but remember the Turquand rule which you are referring to, is applicable if it is a procedural requirement not a legislative requirement. C. There is a big difference, because we tested it with Albertus Erasmus and we verified it, that when it comes to, and there's a big difference between non-compliance in terms of legislation and non- compliance in terms of procedure. D. With procedure, it can always be ratified and that is why the initial item that I wrote was actually a ratification item; but we must remember Councillor, even if we knew beforehand, today Council has been advised in terms of law that you cannot enter an agreement if it doesn't meet, firstly, all the legislative requirements; and even if we say the turquand rule is applicable, then it is not applicable in this specific instance because we are not speaking about procedure, we are talking about legislative requirements.

			E. If at any stage, Eric Clack gave us a distribution licence or a generation licence, then at least this Council can then say we will reconsider the position as indicated in the item. F. At this stage, Council must know, we cannot act outside the law. There are previous decisions, where council acted outside law and those decisions as we all know, was subject to item 15 and item 16. G. So, my advise is still.. Council is bound in terms of legislation. H. I am not Council and I'm not a Councillor and I'm not going to be voting; but the Administration is advising Council now, please do not vote against legislation.
150	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Raadslid Bergh?
151	Councillor: M Bergh		A. Eerstens, dit wat Alice nou alles gesê het, as julle dit verstaan is julle slimmer as ek, en vir my om 'n besluit te neem moet ek dit verstaan. B. Die 1ste een wat jy laat hang Speaker, is Councillor Engelbrecht se voorstel. Die minste wat jy moet doen is om te vra of daar 'n sekondant is en of daar 'n teenvoorstel is. C. Ek is nou nog nie 'n Speaker gewees nie, maar ek dink dis die minste wat jy moet doen.

152	Councillor: A Scheepers		A. Speaker, punt van orde.
153	Councillor: M Bergh		A. Die 2de een is speaker, die Mayor het gesê hy is gekonflik.
154	Councillor: A Scheepers		A. Speaker, punt van orde
155	Councillor: M Bergh		A. … en Alice het gesê ons moet stem of ons hom wil uitsit, en jy het net ge-rule dat hy moet gaan. B. Ons moet stem.
156	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Ek dink jy verstaan die woord stem… 'n vote kan nie 'n illegal decision regmaak nie. B. As jy conflict of interest, belange het, die reël sê, dan moet jy die Council saal verlaat. Dis die ruling. C. Jy kan maar praat, Alice.
157	Manager Administration and Legal Services: Mrs A Wilton		A. There is a provisal. So, your item 6(2), does allow Council to vote, so there must be a vote, as Councillor Bergh indicates, that has to be a vote, not a decision by the Speaker but there has to be vote by the Councillors, yes.
158	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Goed. Vote to excuse or vote to…
159	Manager Administration and Legal Services: Mrs A Wilton		A. No.. It is a vote whether the Mayor's interest is of such significance, that he should be excused or is it irrelevant or ancillary; but council has to vote on that point.

			B. It's a point before you actually go to the vote on the item. It's a vote of council, so if Council decides that the Mayor's interest is irrelevant or of no significance, then the vote can be that the Mayor can then remain and be part of the process.
160	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Raadslid Bergh is nou uit. B. Raadslid Van Heerden?
161	Councillor: J Van Heerden		A. Speaker ek wil net graag hê dat ons ingeligte besluite maak. Dit geld vir almal hier teenwoordig. B. Konflik van belange in konteks.. Sover as my kennis strek is Namakwaland Citrus, 'n maatskappy. Ons Burgemeester is nie 'n direkteur nie en hy is ook nie 'n aandeelhouer nie. C. So wat is die konflik van die belang. D. Ek wil net seker maak wat dit behels as daar 'n konflik van belange is.
162	Manager Administration and Legal Services: Mrs A Wilton		A. The definition of conflict of interest is for interpretation for the members of Council and not for me as Administration. B. You have to decide whether the interest of the Mayor is irrelevant, if it is not a conflict of interest, and if you decide it's not a conflict of interest then make a decision that the Mayor then be part of the process;

			C. but it is not a decision of the administration it is a decision of the councillors.
163	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Ekskuus tog. 'n eenvoudige oplossing is… B. Gaan die Mayor negatief beïnvloed word as die krag vandag nog afgesit word. C. Dit is die…
164	Councillor: W Farmer		A. Speaker, I just want to ask a question for clarity. B. Ek vestaan nou by Johan Van Heerden, die Mayor is niks by Namakwa Citrus nie. So as die Mayor niks by Namakwa citrus is nie dan hoekom het ons die discussion.
165	Councillor: A Scheepers		A. Speaker, punt van orde. B. Ek het nou gesien Mayor sê dit het nou verander, maar dis mos nou nie op rekord nie. C. Ek wil net gou hê Mayor moet dit net sê dat ek gou net daarop kan respond asseblief.
166	Executive Mayor: Cllr. R Richards		A. Ek is nie 'n direkteur by Namakwa Citrus, nie meer nie. Ek was gewees, nie meer nie.
167	Councillor: A Scheepers		A. Dan is my volgende vraag. Ons het met ons vorige Raadsvergadering, ons laaste raadsvergadering vir die jaar het ek net gesien dat Councillor Blaauw het verklaar dat, ek weet nie hoe werk dit nie, maar as jy nie meer, is dit dan 'n outomatiese nie meer nie of… ek wil net

			gou seker maak. Sê maar jy het nou gister gehoor…
168	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Raadslid Scheepers ek dink jy is nou buite orde. Kom ons los dit vir 'n ander dag. Die dag is laat, dis die einde van die jaar. B. Kom ons gaan terug na die recommendation toe. C. Ek gaan nie alternatiewe voorstelle toelaat nie. D. Hier is 1 punt wat sê: *That council passes the resolution to rescind* E. Either you vote for the item or you vote against the item. No alternatives would be allowed.
169	Councillor: M Bergh		A. Ons sal eers by Administrasie moet hoor of dit wat jy nou gedoen het, toelaatbaar is. B. Is dit teen die recommendation of vir die recommendation. C. Dis mos nou wit of swart Speaker; en jy in jou stoel het al baie recommendations laat verander.
170	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Goed. B. Hierdie is a decision about law. We can't make a decision against law.

			C. There is only 1 recommendation and that recommendation is to abide by law. That is the recommendation. D. We can't make any decisions that interfere with law.
171	Councillor: M Bergh		*(Inaudible*)
172	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Dit is my ruling.
173	Councillor: M Bergh		A. Kan ons dit in lees Speaker?
174	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Ons kan dit so in lees.
175	Councillor: M Bergh		A. Kan ek vra vir 'n koukus?
176	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Jy kan vra vir 'n koukus.
177		***CAUCUS BREAK PERMITTED***	
178	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Thank you. I'm making 2 rulings: B. 1. 1st of all, I'm going to rule that those…
179	Councillor: Y Blaauw		A. Speaker, ek wil net weet, ons het nou die weergawe van Administrasie, maar het ons die werklike weergawe van Clackson?, want in die een kant het ons nou die weergawe van Administrasie, wat ons nou deurgegaan het,

			maar het ons die werklike weergawe van Clackson dat ons dit ook kan verrifieer?
180	Manager Administration and Legal Services: Mrs A Wilton		A. Councillor, yes we do; and I have it in writing. So our verification exercise, and I refer to it in my item, we verified it in writing. B. So, the advice that the Administration is giving to you, we are doing it based on black and white.
181	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Esksuus, kan ek jou vra om die korrespondensie voor te lees aan Council van Clackson?
182	Manager Administration and Legal Services: Mrs A Wilton		A. It was actually send to the Acting Municipal Manager.
183	Speaker: Cllr. J Hayes		A. MM?
184	Acting Municipal Manager: Mr. R De Ridder		A. Speaker, ek dink die verrification wat Alice na verwys is: 1) Daar was 'n kommunikasie aan Clackson gegee om te vra het jy sekere… Randall het dit vir hom gestuur, 'n email om te vra waar is sy… wat was dit als gewees Randall?, maar daar was 'n paar goed gewees. 2) Toe het Clackson 'n email vir my gestuur om sekere goed te sê en in die email het hy gesê hy het nie 'n distribusie lisensie nie, hy het nog nooit 'n distribusie lisensie gehad nie.

			B. So ek dink dit is die verrification wat alice na verwys.
185	Manager Administration and Legal Services: Mrs A Wilton		A. And then further verification is included in Annexure G. That is actually verification for what Clackson said. B. If you want me to print out the email then we can print out the email for the Councillors and then you can decide to caucus again.
186	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Goed, dankie. Ek het besluit om 2 rulings te maak. B. **RULING 1**: Ek gaan nie vir Councillors bloot stel om te vote wanneer 'n implicated persoon frivolous is of nie. Dis elke councillor se plig om te besluit of te besef wanneer hy conflicted is en as hy deelneem aan die proses dan is dit sy eie verantwoordelikheid. C. **RULING 2** So ek vra die wat reken hulle is conflicted, om hul opsie uit te oefen om te bly of om die Council meeting te verlaat.
187	Councillor: A Scheepers		A. Speaker, punt van orde asb. B. Ek dink nie u ruling kan wetgewing oorskry nie.
188	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Raadslid dit is onmoontlik vir elke Raadslid om te gaan en binne 2 minute… hy moet gaan op die woord van die Raadslid wat conflicted is. Hy moet gaan op die woord van die Raadslid wat dalk potensieel conflicted is.

189			A. Speaker, dis hoekom dit baie maklik vir ons gaan maak. Kom ons vote. Dis mos nou maklik. As die vote gewen word deur die meerderheid dan.. Sê maar die meerderheid sê die persoon wat implicated is moet bly dan staan ons by die vote; en as die meerderheid sê… B. Ja dis maklik, dis nie so 'n moeilike exercise nie, Speaker. Dankie. C. Ek wil net vir u sê ons kan nie, onder geen omstandighede, oor wetgewing gaan nie. U kan rulings maak, maar u ruling kan nie wetgewing oorskry nie, speaker. Asb.
190	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Wetgewing is duidelik. Is dat jy nie mag stem as jy in conflict is nie.
191	Councillor: A Scheepers		A. Dit ook speaker.
192	Speaker: Cllr. J Hayes		A. So my ruling is, diegene wat dink hulle is conflicted en hulle wil verskoon, is welkom om te verlaat. Anderster as jy voel jy is nie conflicted nie, dan is dit jou eie reg om te bly en verdere ondersoeke kan dan.
193	Councillor: A Scheepers		A. Punt van orde. B. So ons gaan nie vote nie… is dit wat u sê?
194	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Ons gaan nie vote op hierdie aspek nie.
195	Councillor: A Scheepers		A. Dankie Speaker.

196	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Dan vir die item van die dag, daar is 1 besluit. B. Die besluit is nie veranderbaar nie, dit gaan oor legislation. C. Ons almal is ingelig oor die impak van nie-nakoming van die - of verbreking van die wet. So dit is waarvoor hierdie stemmery gaan. D. Dit gaan omdat Council het voorheen, omdat ons dan nou aanvaar, nie volledig ingelig was nie, besluite geneem het. Vandag is ons ingelig oor die werklike feite en die feite waar ons as Cederberg munisipaliteit die wetlike parameters nie nakom nie of dit dan oorskry. E. So kan ek vra dat almal wat in favour is of the motion: *1. That Council passes the resolution to rescind their previous decision of 27th of June 2024 (including the approval for the content of the settlement* F. Those, in favour of the motion, please vote yes.
197	Councillor: W Farmer		A. Yes
198	Councillor: A Scheepers		A. Speaker, my Engels is weg, dis laat in die dag. Is dit nou vir ons is te vrede of nie te

			vrede nie. Kan ons net vir ons daai in Afrikaans sê.
199	Speaker: Cllr. J Hayes		A. lice wil jy gou verduidelik waarvoor hulle vote?
200	Manager Administration and Legal Services: Mrs A Wilton		A. Dit is om die 4 besluite terug te trek ten opsigte van Clackson, want die raad was oningelig ten opsigte van 'n feite stel wat nie voor hulle was op 'n vorige geleentheid nie.
201	Councillor: A Scheepers		A. Then I vote, yes
202	Councillor: P Strauss		A. Yes
203	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Yes
204	Executive Mayor: Cllr. R Richards		A. Speaker, if you ask me for an individual vote, I'll vote no. B. We have an alternative proposal that I would like you to revisit.
205	Speaker: Cllr. J Hayes		A. There is no problem. We are voting currently Mayor. B. Councillor Van Heerden?
206	Councillor: J Van Heerden		A. Speaker my vote, in the context of not allowing an alternative vote, is no.

207	Councillor: M Bergh		A. Speaker, I believe this is the 1st time we've done this. B. I believe you are totally out of order. C. My vote is no.
208	Councillor: A Mouton		A. Speaker, ek dink ons moet 'n altenatiewe opsie het. Ons moet Clackson miskien 7 dae kans gegee het om sy huis in orde te kry en na 7 dae terug te kom en te vote. B. My vote is no.
209	Councillor: M Heins		A. Speaker, ek stem nee
210	Councillor: J Engelbrecht		A. Speaker ek word sommer nou die 1ste dag in 'n moeilike posisie gedruk. Ek is nou 18 jaar al op die Raad en nog nooit het ek dit nou gesien of beleef wat ek vandag beleef nie, want die 1ste ding is het ek buitekant gesê ek gaan vir die ding stem, want al die bewyse is daar en nou het ons al die bewyse. B. So ek weet nie wat die komplikasies gaan wees, of ek gaan verkla word nie of wat nie, maar op hierdie stadium gee ek ook nie om wat hulle met my gaan maak nie.
211	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Die antwoord is, jy vote volgens jou conscience.

212	Councillor: J Engelbrecht		A. Ek moet nou vote volgens wat ek moet vote, dan moet ek sê dan moet ons die ding aanvaar. Ja.
213	Councillor: Y Blaauw		A. Speaker, ja. Ek voel dieselfde soos oom Joos. Ek sit hier nat nuut, met al die bewyse. Speaker ek… B. Ja Speaker.
214	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Alice hoeveel ja's hoeveel nee's.
215	Manager Administration and Legal Services: Mrs A Wilton		A. 6- for and 5- against
216	Speaker: Cllr. J Hayes		A. 6- for, 5- against. B. The motion is then approved. C. Thank you.
217	Councillor: M Bergh		A. Speaker, ek wil net sê, en ek wil aangeteken hê.. Dat ek dink dat u het al vantevore vir ons gesê, ons moet seker wees dat ons optree in die belang van Cederberg Munisipaliteit. B. Ek dink wat ons vandag besluit het, kan ons blootstel aan 4 hofsake. 3 is reeds in die hof, maar is vervat in die settlement agreement en hulle gaan weer geaktiveer word. C. Die 4de hofsaak kan 'n eis wees op grond van hierdie saak.

			D. Ek dink Alice se opinie is verkeerd. Sy weet meer van die regte as ek, maar ek dink Alice se opinie is verkeerd. E. Ek dink ons kan binnekort met 4 hofsake sit en ek wil vra dat al 5 persone wie nee gestem het, ge-absolve word van hierdie besluit en die wat ja gestem het, aanspreeklik gehou word vir die besluit.
218	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Dit word so genotuleer.
219	Councillor: W Farmer		A. Speaker, on a point of order. B. We as Council is, ons is ‘n outonoom; en netnou het Raadslid Van Heerden alle Councillors betrek by ‘n decision. Whether you voted no or whether you voted yes, Council decided, yes. C. So, Council in his totality is part and parcel of this decision. D. Jy kannie jou reg uitoefen om te vote en as die vote nie jou kant toe kom nie, dan wil jy ge- excuse wees of abscond wees, van wat ookal gaan kom na council toe nie.
220	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Raadslid Van Heerden?
221	Councillor: J Van Heerden		A. Speaker, ek wil nou nie addissionele argumente ontlont hier vandag nie, maar die rekords wys dat Raadslid Farmer, spesifiek, gesê het wat ons nou gesê het.

			Die telkemale wat hy verskil het interme van besluite wat die meerderheid geneem het waarmee hy nie saamgestem het nie. B. Die rekords sal dit bewys.
222	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Ek beskou die item as afgehandel. B. Die Administrasie is ge-mandate. C. Dan het ons nog ‘n item. ‘n in-komitee item. Dit is ‘n verwysing na...
223	Councillor: W Farmer		A. Speaker, just on a point of order. B. You only read 1, of the recommendations.
224	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Sorry, all the recommendations is voted for.
225	Manager Administration and Legal Services: Mrs A Wilton		A. Kan ek verskoon word?
226	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Yes
		IT’S ITEM 16. IT’S A BREACH OF ITEM 6 AND 7, OF SCHEDULE 7 OF THE LOCAL GOVERNMENT: MUNICIPAL STRUCTURES ACT, 1998 (ACT 117 OF 1998) CODE OF CONDUCT FOR COUNCILLORS: COUNCILLOR BERGH AND COUNCILLOR RICHARDS **RB7.1.2/12-12-2024**	

227	Speaker: Cllr. J Hayes		A. The other item is to refer a disciplinary complaint to the .MEC B. Is daar ekstra papier… ek het nou my eie papier hierso. Jy kan maar gaan. Jy's veskoon.
228	Acting Municipal Manager: Mr. R De Ridder		A. Kan ek ook verskoon word.
229	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Nee, iemand moet die votes count. B. Die in-komitee item is die item 16…
230	Councillor M Heins		A. Speaker, punt van orde. B. Nou hoe gaan ons 'n In-Komitee hou sonder rekords.
231	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Dit is hoekom ek vir hom gevra het om te bly.
232	Councillor M Heins		A. Gaan die Acting MM nou record en alles skrywe?
233	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Die recording is aan.
234	Speaker: Cllr. J Hayes		A. It's item 16. It's a breach of item 6 and 7, of Schedule 7 of the Local Government: Municipal Structures Act, 1998 (Act 117 of 1998) Code of Conduct for Councillors: Councillor Bergh and Councillor Richards.

			The purpose is to submit the allegations against Councillor Richards and Councillor Bergh to Council for consideration. *It is very short.* Council considered several items we wrote to Clackson Power. 2 relevant items are attached hereto as Annexure A and B. Clackson Power limited received benefits in terms of a settlement agreement which was considered during a Council Meeting 27 June 2024. Council was however advised that Clackson Power did not have a licence and therefore Council could not have entered into a settlement agreement, which is attached hereto as Annexure C. Further, the office of the Speaker became aware that is alleged that both Councillors M Bergh and Councillor R Richards has business interest with Clackson Power Ltd. Both Councillors should therefore have recused themselves from Council when said meetings, included in Annexures A and B was considered. It is therefore alleged that both Councillors breach item 6 and item 7 of the Code of Conduct for Councillors. B. Now, as Speaker I decided not to do a preliminary investigation and I've decided it is going to be not applicable in this situation to refer it to Council that Council appoint a Disciplinary Committee to investigate. So…

			C. The resolution is as such that Council approve that this matter be referred to the MEC for Local Government for investigation in terms of item 16 of the said Code of Conduct.
235	Speaker: Cllr. J Hayes		A. So… this is a vote. B. Once again, yes or no to refer it or not. C. If we don't refer it, then it need to come back to Council to personally hold the disciplinary hearings or to appoint a legal person to do the investigations.
236	Councillor W Farmer		A. Speaker, waar begin 'n mens nou met die ding?... B. Speaker, die item sê nie veel nie. C. Hy sê nou net dat: Die 2 councillors has business interest with Clackson Power and both Councillors should therefore have recused themselves from Council. D. … maar wat het hulle gedoen wat verkeerd is? E. Die ding van die Mayor wat die Mayor geteken het, het die Mayor mos nou gesê, hy was advised… en ek kan relate, ek kan dit verstaan.
237	Councillor M Bergh		A. Ek sal jou presies sê wat dit is… jy het eendag vir my gesê ek verstaan nie politiek

			nie… onthou jy? Jy het dit vir my gesê. Jy was toe 'n DA Speaker. B. Nou ons het nou weer 'n da speaker, hy't ook vir my die ander dag gesê ek verstaan nie politiek nie. Ek verstaan nie politiek nie en "vok" hom.
238	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Die antwoord is…
239	Councillor A Scheepers		A. Speaker, punt van orde asb. B. Ons kan nie gru-taal in 'n raadsvergadering gebruik nie. Ek wil graag vra dat…
240	Councillor M Bergh		A. Ek sal loop.
241	Councillor A Scheepers		B. Dankie Speaker.
242	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Dis 'n eenvoudige besluit.. En die besluit is om die aangeleentheid te verwys na die MEC vir 'n ondersoek, dan is hier nie party-politieke lede teenwoordig nie. B. Persone betrokke, kan hulle storie aan die Department van Local Government gaan verduidelik. C. Dit is... die dissiplinêre proses, maak daarvoor plek en trouens ek word in elk geval ge-mandate om, al stem die Raad daarteen, om dit te rapporteer en dit na

			die provinsie… en as die provinsie besluit om dit te doen, dan override die provinsie Council se besluit. D. Raadslid Van Heerden?
243	Councillor J Van Heerden		A. Speaker, as u my die geleentheid sal vergun, wil ek net sê, ek het met u gekommunikeer voor die vergadering oor hoe ons In-Komitee items hanteer… en ek wil net hê almal moet bewus wees van my interpretasie voordat gestem word of besluit geneem word. B. Ek het soos ek vir u gemeld het, verlede week 4 dae SALGA opleiding gehad wat opleiding (inaudible) aangebied het; en daar was spesifiek gepraat oor die hantering van in-komitee items. C. Ek het met u meegedeel dat die voorskrif wat met ons gedeel was, was dat as agendas uitgaan vir vergaderings moet in-komitee items aangedui word op die agendas… nie die detail nie, maar die item self. D. Waneer die in-komitee item bespreek is, bly dit in- komitee tot 'n amptelike notule van die vergadering goedgekeur is. E. Die agendas wat ons gekry het vandag, het nie die in-komitee items aangedui nie en op grond daarvan gaan ek myself verskoon vanaf besluite wat geneem word.

			F. Baie dankie.
244	Councillor W Farmer		A. On a point of order. B. Ek hoor wat Councillor Van Heerden sê, maar Councillor Van Heerden moes dit opgebring het, toe die 1ste item bespreek was; voor die 1ste item bespreek was. C. Hoekom Is Councillor Van Heerden selektief oor wanneer hy dit bring. Hy moes dit gebring het voor die 1ste item ge-table was, deur u Speaker. D. Ek glo steeds die prerogative oor wat in-komitee is en wat nie in-komitee is nie, is steeds die prerogative van die Speaker according ons rules of order, Speaker.
245	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Ek hoef nie 'n verskoning te gee daarvoor nie, dit was nog altyd die storie, so gedoen, en daar is kennis gegee oor die… toe die aanvanklike kennis gegee word vir die Urgent Special Council meeting was daar gesê dis in-komitee rondom Clackson. B. Hierdie item was 'n item wat voorberei was as daar sekere verrigtinge plaasvind tydens die item van Clackson; en die beweerde betrokke persone wat ge-implicate is met Clackson weens konflik van belange, het voort gegaan en het gestemmend deelgeneem in hierdie vergadering tenspyte van aanbeveling.

			C. Hulle het gestem teen die mosie; met ander woorde, teen die belange van die Administrasie soos voorgestel deur die Administrasie. D. So dit was dan nou my plig dan om hierdie item wat ek voorberei het in antisipasie en Council te versoek om weereens ook deel te neem en te besluit gaan ons dit intern hanteer of gaan ons dit verwys. E. Soos ek sê, die item word in elk geval verwys na die MEC. So hierdie is net 'n proseduruele ding sodat die MEC nie tot 'n besluit kom en dit terug verwys na Council toe en sê Council moet dit hanteer nie en die MEC daarna optree en 'n negatiewe bevinding teen Council maak nie.
246	Councillor W Farmer		A. Speaker, as ek mag… die item sê nie veel nie; en u vra vir ons om 'n decision te maak of ons die ding moet verwys na die MEC toe en ek neem aan wanneer die MEC 'n ding doen, doen hulle ook 'n forensiese ondersoek na die beweringe. B. Wat die beweringe is, weet ons nie, ons doen dit as 'n alleged breach of the code of conduct. C. Is daar miskien meer, wat ons weet waarvoor ons gaan vote of moet ons nou like blindly vote en sê kom ons verwys die ding of… het ons nie die kapasiteit om die ding internally te investigate nie?.., maar ek sal my ook laat lei deur u Speaker.

			D. ..Maar ek dink net miskien, ons moet meer kry rondom die alleged breach. Dat die alleged breach ge-investigate of ge-verrify word, of..
247	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Raadslid Farmer, dankie. B. Weereens, soos ek sê, ons is almal implicated en om van ons te verwag om nou ons pierce, in hierdie geval, ons Mayor te verhoor, dink ek is onregverdig teenoor ons ander Raadslede en ook onregverdig teenoor die Mayor… want ons het klaar verskil hier oor wat is die definisie van conflict of interest. C. So ek dink ons los dit, my voorstel is ons los dit vir die wettige persone wat elke dag hiermee werk om dit te hanteer.
248	Councillor: W Farmer		A. Speaker, point of order. B. Last Council meeting het daar ‘n item ingekom in die in-komitee teen Councillor Maxwell Heins en Councillor Leone Venter vir direkte inmenging in Administrasie. C. ...En daar was ook gepraat en gepraat en daar het by monde van mense gekom by Councillors gekom wat die outcome van so-called investigation sou wees, maar ons het steeds voortgegaan en mense appoint om daai allegasies te ondersoek.

			D. So, wat maak die ene anders… except dat dit die Mayor is en dan die MPAC Chairperson is, Speaker.
249	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Wat dit anders maak is dat Councillor Bergh, as MPAC voorsitter kan nie…
250	Councillor: A Scheepers		A. Speaker, kan ek en oom Paul net gou vir 2 sekondes koukus asb.
251	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Ek wil net gou klaar praat. Dan kan ek vir jou aandag gee.
252	Speaker: Cllr. J Hayes		A. … En dan spesifiek, die profiel van die saak… om die Raadslede verder te de-stabiliseer met so 'n ondersoek, is… om… dink ek is geregverdig… soos in die verlede, ons met ander ondersoeke gemaak het, waar ons nie die kapasiteit gehad het nie, het ons vir provinsie gevra om sekere ondersoeke te doen. B. Raadslid Scheepers?
253	Councillor: A Scheepers		A. Kan ons net gou 'n 2 minute caucus kry, asb. Die ANC, asb.?
254	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Jy kan 'n koukus kry.
255	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Is almal terug? B. Raadslid Scheepers?

256	Councillor: A Scheepers		A. Speaker, baie-baie dankie vir die geleentheid. Ons het die body break nodig gehad en die caucus. B. Ons het besluit dat wanneer dit kom by die recommendations, dan gaan ons maar vote of nie vote nie.
257	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Dankie. B. Ek wil net weereens sê, die motivering is om alle partye te beskerm en sonder dat dit die munisipaliteit, vir Cederberg Munisipaliteit geld kos. So, let's vote. C. That council resolves: Item for 7.1.2 en dan alles for the Code of Conduct for Councillors, Cllr. R Richards en Cllr. M Bergh. That council approve that this matter be referred to the mec for local government for an investigation in terms of item 16 of said code of conduct. D. All those in favour, please raise your hands, for yes: E. Those that say no, please raise your hands:
258	Speaker: Cllr. J Hayes		A. Thank you very much.

259	Acting Municipal Manager: Mr. R De Ridder		A. Net 1 het nie ge-vote nie, hys absent.

END OF RECORDING AND TRANSCRIPT: 12 DECEMBER 2024

____

SPEAKER: CLLR. J HAYES